

RAAD VAN STATE, AFDELING BESTUURSRECHTSPRAAK

Xe KAMER

A R R E S T

**nr. 244.487 van 14 mei 2019
in de zaak A. 227.187/X-17.419.**

**GEMEENTERAADSVERKIEZING VAN 14 OKTOBER 2018 TE
ZELZATE**

In zake: 1. Frank BRUGGEMAN
 2. Nancy WAUTERS
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Hans-Kristof Carême
 kantoor houdend te 3000 Leuven
 Justus Lipsiusstraat 24
 bij wie woonplaats wordt gekozen

belanghebbende partijen:

1. Brent MEULEMAN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaat Simon Bekaert
 kantoor houdend te 8700 Tielt
 Hoogstraat 34
 bij wie woonplaats wordt gekozen
2. Geert ASMAN
 bijgestaan en vertegenwoordigd door
 advocaten Lies Michiels en Mieke Van Laer
 kantoor houdend te 2018 Antwerpen
 Lange Van Ruusbroecstraat 76-78
 bij wie woonplaats wordt gekozen

I. Voorwerp van het beroep

1. Met een op 14 januari 2019 ingediend verzoekschrift stellen Frank Bruggeman en Nancy Wauters beroep in tegen het arrest van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen van 3 januari 2019 waarbij hun bezwaar tegen de

gemeenteraadsverkiezing van 14 oktober 2018 te Zelzate ongegrond wordt verklaard.

Zij vragen in hoofddorde de gemeenteraadsverkiezing ongeldig te verklaren en in ondergeschikte orde een hertelling van de uitgebrachte stemmen te bevelen en de zetelverdeling dienovereenkomstig aan te passen.

II. Verloop van de rechtspleging

2. De Raad voor Verkiezingsbetwistingen heeft het dossier van de zaak ingediend.

Brent Meuleman en Geert Asman hebben een memorie van antwoord ingediend.

Eerste auditeur Jurgen Neuts heeft een verslag opgesteld.

De partijen zijn opgeroepen voor de terechtzitting, die heeft plaatsgevonden op 26 april 2019.

Kamervoorzitter Johan Lust heeft verslag uitgebracht.

Advocaat Hans-Kristof Carême, die verschijnt voor de verzoekende partijen, advocaat Simon Bekaert, die verschijnt voor de eerste belanghebbende partij, en advocaat Mieke Van Den Broeck, die *loco* advocaten Lies Michielsen en Mieke Van Laer verschijnt voor de tweede belanghebbende partij, zijn gehoord.

Eerste auditeur Jurgen Neuts heeft een met dit arrest eensluidend advies gegeven.

Er is toepassing gemaakt van de bepalingen op het gebruik der talen, vervat in titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973.

3. Er nemen aan de gemeenteraadsverkiezing van 14 oktober 2018 te Zelzate zeven lijsten deel, waaronder lijst 1 Sp.a, lijst 7 VLD-SD en lijst 8 PVDA.

Eerste verzoeker is lijsttrekker van lijst 7 en wordt verkozen als raadslid; tweede verzoekster wordt voor die lijst aangewezen als eerste opvolger. Eerste en tweede belanghebbende partijen zijn lijsttrekker van en verkozen als raadslid op, respectievelijk, lijst 1 Sp.a en lijst 8 PVDA.

Opdat de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten beïnvloed wordt, moeten minstens zestig stemmen verschuiven, namelijk van lijst 2 N-VA naar lijst 7 VLD-SD.

Onder anderen verzoekers vragen op 26 november 2018 aan de Raad voor Verkiezingsbetwistingen, in hoofdde, de gemeenteraadsverkiezing te Zelzate ongeldig te verklaren en, in ondergeschikte orde, een hertelling van de uitgebrachte stemmen te bevelen. Zij voeren elf “bezwaren” aan.

De Raad voor Verkiezingsbetwistingen verklaart op 3 januari 2019 hun bezwaren ongegrond en de gemeenteraadsverkiezing van 14 oktober 2018 te Zelzate geldig. Dit is het voorwerp van het voorliggende beroep.

IV. Uitstel

4. Ter terechtzitting brengen verzoekers een “proces-verbaal van burgerlijke partijstelling” bij en vragen zij de behandeling van de zaak uit te stellen tot na de afhandeling van het betrokken onderzoek.

Op welke concrete feiten de burgerlijkepartijstelling precies betrekking heeft, wordt niet verduidelijkt. Verzoekers laten aldus niet toe de relevantie van de burgerlijkepartijstelling voor de voorliggende zaak na te gaan.

Bovendien spreken zij die relevantie met hun houding zelfs tegen. Immers dateert de burgerlijkepartijstelling al van 2 januari 2019, dit is van vóór het indienen van voorliggend beroep, maar wordt er niettemin in het verzoekschrift geen gewag van gemaakt. Ook hebben verzoekers het niet nodig geacht om, met het oog op de zitting, navraag te doen omtrent de stand van het onderzoek.

Op het verzoek tot uitstel wordt dan ook niet ingegaan.

V. Onderzoek van het beroep

A. Vooraf

5. Verzoekers voerden voor de Raad voor Verkiezingsbetwistingen elf bezwaren aan die alle verworpen werden. Voor de Raad van State betwisten zij deze verwerping en de redenen ervoor, en hernemen zij letterlijk hun elf bezwaren.

Oordelend in hoger beroep en met volle rechtsmacht, komt het de Raad van State toe om, zijn oordeel in de plaats van dat van de Raad voor Verkiezingsbetwistingen stellend, van de elf bezwaren kennis te nemen en de betwistingen die ermee worden aangebracht zelf ten gronde te beslechten. De eventuele tekortkomingen die voorheen bij de beoordeling door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen beweerdelijk zouden zijn begaan, doen, gelet op het devolutieve karakter van het beroep bij de Raad van State, niet ter zake.

6. Verzoekers vergissen zich wanneer zij menen dat het volstaat beweringen over onregelmatigheden neer te schrijven opdat de Raad van State

ertoe gebracht zou worden de juistheid van die beweringen na te gaan door de betrokkenen, van wie geen enkele geschreven en ondertekende getuigenverklaring wordt bijgebracht, te horen. Om eventueel tot onderzoeksdad en aanleiding te kunnen geven, moeten de beweringen door een minimum aan concrete en verifieerbare gegevens gestaafd worden.

Dat is niet het geval met beweringen die door verzoekers alleen gestaafd worden met getuigenissen die de Raad van State zelf zou moeten inwinnen.

7. Zoals artikel 28, tweede lid, van het decreet van 4 april 2014 ‘betreffende de organisatie en de rechtspleging van sommige Vlaamse bestuursrechtscollèges’ aangeeft, kan de Raad van State de verkiezing alleen ongeldig verklaren op grond van onregelmatigheden die de zetelverdeling tussen de verschillende lijsten kunnen beïnvloeden. In randnummer 3 is gezien dat daartoe onregelmatigheden aannemelijk moeten worden gemaakt met betrekking tot minstens zestig stemmen.

B. Eerste bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

8. Verzoekers voeren in een eerste bezwaar drie onregelmatigheden aan:

- M. V. wou in stembureau 9 stemmen met een volmacht en was in het bezit van de originele oproepingsbrief van de betrokkene; er bleek evenwel al bij volmacht gestemd, met gebruikmaking van een duplicaat van de oproepingsbrief;
- K. U. ging met zijn originele oproepingsbrief naar stembureau 11, maar mocht niet stemmen omdat zijn naam al aangestipt bleek;
- op het bureau van een gemeenteburgemeester is een duplicaat aangetroffen van de oproepingsbrief van A. Y. ofschoon zij nooit om een duplicaat gevraagd heeft en nog beschikte over de originele oproepingsbrief.

Beoordeling

9. Wat er van de onregelmatigheden ook zij, ze betreffen slechts drie stemmen. Zoals hierna zal blijken is dit, zelfs andere aangevoerde, eventuele onregelmatigheden in acht genomen, onvoldoende voor een mogelijke zetelverschuiving tussen de lijsten.

C. Tweede bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

10. S. S. verklaart geen volmacht te hebben gegeven, al is er voor haar in stembureau 11 bij volmacht gestemd.

Beoordeling

11. Het proces-verbaal van stembureau 11 bevat ter zake geen enkele opmerking, noch brengen verzoekers ten minste een verklaring van S. S. bij.

Het bezwaar wordt verworpen.

D. Derde bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

12. R. J. verklaart dat hij een volmacht heeft gegeven aan M. V., op wier oproepingsbrief staat “Heeft bij volmacht gestemd”. Ook op de oproepingsbrief van R. J. staat “Heeft bij volmacht gestemd”, waaruit “blijkt dat deze zich zelf in het stembureau heeft aangeboden”. Mogelijk heeft R. J. twee maal gestemd, “namelijk één keer persoonlijk en één keer bij volmacht”.

Beoordeling

13. De beweerde onregelmatigheid betreft één uitgebrachte stem. Dit is niet genoeg voor een mogelijke zetelverschuiving tussen de lijsten, ook niet indien rekening wordt gehouden met de andere onregelmatigheden die verzoeker eventueel terecht aanvoert.

E. Vierde bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

14. In het gemeentelijk hoofdbureau zouden enveloppen met niet-gebruikte stembiljetten zijn geopend; ofwel werden de zegels van de enveloppen gebroken, ofwel werden de enveloppen nooit verzegeld. M. D. heeft gevraagd dat te laten noteren in het proces-verbaal en L. M. bevestigt dat.

Nadat in telbureau 8 de stembus van stembureau 15 uiteindelijk open is gekregen, blijken er 326 stembiljetten in te zitten, terwijl er een brief met de vermelding “380” op de stembus vastzit en er op de gleuf van de stembus “326” is vermeld.

Nog volgens het bezwaar is in telbureau 8 door M. M. in stembus 26 een “verschil van 10 stembrieven” vastgesteld. D. D. zou dat bevestigen.

Beoordeling

15. Het proces-verbaal van het gemeentelijk hoofdbureau vermeldt niets over enveloppen met niet-gebruikte stembiljetten die onrechtmatig geopend zouden zijn of niet naar behoren verzegeld. Getuige M. D. heeft het proces-verbaal zonder voorbehoud ondertekend. Ook bijzitter L. M. deed dat.

Overigens worden door verzoekers geen verklaringen van M. D. en L. M. bijgebracht waarin zij naderhand wél opmerkingen formuleren.

16. Zoals uit het proces-verbaal van stembureau 15 kan worden opgemaakt, is “380” het aantal stembiljetten dat er vóór de aanvang van de stemverrichtingen is ontvangen en effectief is geteld. Daarvan zijn er blijkens hetzelfde proces-verbaal 326 als gebruikt in de stembus aangetroffen.

Finaal zijn er ook evenveel – 326 – daadwerkelijk door telbureau 8 geteld.

17. Blijkens het proces-verbaal van telbureau 8 heeft, aanvankelijk, getuige M. M. “het aantal naamstemmen” betwist: “zij komt op 10 meer dan de rest van het bureau & getuigen”.

Waarna daarover, volgens het proces-verbaal, is beslist: “ –> hertelling: klopt –> geen discussie meer”.

Finaal is het proces-verbaal door alle leden van het telbureau en alle getuigen, M. M. en D. D. inbegrepen, ondertekend geworden zonder voorbehoud.

Uit niets blijkt dat M. M. en D. D. naderhand niettemin wél nog kritiek zouden hebben.

18. Het bezwaar wordt in zijn geheel verworpen.

F. Vijfde bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

19. Er is een verschil tussen het aantal stembiljetten in de stembus van stembureau 16 – volgens het proces-verbaal van het stembureau, 345 – en het aantal geteld in telbureau 1 – volgens het proces-verbaal van het telbureau, 325. In voorkomend geval zijn er 20 stembiljetten weggemaakt.

Beoordeling

20. Het proces-verbaal van stembureau 16 vermeldt niét het aantal gebruikte en in de stembus gevonden stembiljetten. Het aantal “345” zou door de voorzitter vermeld zijn op het formulier G51N, maar kan bezwaarlijk juist zijn.

Volgens de twee aanstippingslijsten van stembureau 16 hebben er immers slechts 322, respectievelijk 323 kiezers hun stem uitgebracht.

In telbureau 1, waar de stembiljetten blijkens het proces-verbaal drie keer zijn nageteld, zijn er uiteindelijk 325 stembiljetten in de bus aangetroffen.

21. Een en ander samengenomen, kan er aldus sprake zijn van een onregelmatigheid met betrekking tot twee, maximaal drie getelde stembiljetten – zijnde het verschil tussen 325 en 323 of 322.

G. Zesde bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

22. In telbureau 6 zijn de stembiljetten in de stembus niet geteld.

Beoordeling

23. Blijkens het proces-verbaal van telbureau 6 zijn voor stembureau 8, 344 stembiljetten in de stembus of verpakking gevonden, voor stembureau 9, 351 stembiljetten en voor stembureau 17, 330 stembiljetten.

Wat stembureau 8 betreft wordt in het proces-verbaal van het telbureau bovendien vermeld: “Op bak Zelzate 08 stond het aantal stemmen niet vermeld”. Dat niettemin voor dat stembureau is ingevuld dat er 344 stembiljetten in de stembus zaten, bevestigt dat de stembiljetten wel degelijk geteld zijn.

Volledigheidshalve wordt nog vastgesteld dat het resultaat van de telling van de stembiljetten door het telbureau, voor ieder van de drie stembureaus overeenstemt met het aantal stembiljetten dat volgens het proces-verbaal van die stembureau effectief gebruikt is en in de stembus gevonden.

Het bezwaar wordt verworpen.

H. Zevende bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

24. De getuigen in stembureau 5 mochten niet voor de aanvang van de stemming binnen om te controleren of de stembus leeg was.

Op het einde van de stemming werden de gebruikte stembiljetten niet geteld.

Blijkbaar was de stembus niet verzegeld toen ze het stembureau verliet. Ofschoon enveloppen voor blanco en ongeldige stembiljetten in de verzegelde stembus van stembureau 5 moesten zitten, lagen zij er boven op. De

enveloppen met niet-gebruikte stembrieven, met processen-verbaal en andere formulieren werden pas buiten het stembureau in de stembus gestoken.

Ten slotte is, volgens verzoekers, blijkbaar vergeten het proces-verbaal in de reeds dichtgemaakte enveloppe te steken en heeft A. H. “de enveloppe toch geopend om het PV erbij te steken”.

Beoordeling

25. Dat de getuigen in stembureau 5 niet mochten controleren of de stembus bij de aanvang van de stemverrichtingen leeg was, is niet meer dan een bewering. Er is geen enkele opmerking over in het proces-verbaal van het stembureau.

26. In dat proces-verbaal wordt daarentegen wél opgemerkt dat de stembrieven na de stemming niet geteld zijn.

Dit wordt door de voorzitter van het stembureau bevestigd in een e-mailbericht aan het auditoraat: de stembiljetten in de stembus werden niet geteld omdat de stembus intussen al verzegeld was; het getal van de gebruikte en in de stembus aangetroffen stembiljetten dat in het proces-verbaal van het stembureau wordt vermeld, is “verkregen via deductie”, namelijk door van het aantal initieel ontvangen stembiljetten, het aantal modelstembiljetten en ongeldige en ongebruikte stembiljetten af te trekken.

Het blijkt niet dat het kiesresultaat hierdoor in enig opzicht is beïnvloed geworden.

27. Verzoekers gaan er ten onrechte van uit dat de enveloppen met niet-gebruikte stembiljetten, met de onbruikbaar gemaakte stembiljetten en met de in artikel 142, § 3, van het Lokaal en Provinciaal Kiesdecreet van 8 juli 2011 bedoelde documenten, in de verzegelde stembus met de gebruikte stembiljetten

moeten worden gestoken. Dit is niet voorgeschreven. Het aangeklaagde verzuim maakt geen onregelmatigheid uit.

28. Door de Raad voor Verkiezingsbetwistingen ondervraagd, heeft A. H. onder ede verklaard dat het proces-verbaal “inderdaad in de enveloppe [is] toegevoegd, maar wel in het stembureau, in aanwezigheid van het bureau en met toestemming van het bureau. Het werd opnieuw verzegeld met haar handtekening”. De toevoeging wijst geen onregelmatigheid uit.

29. Het bezwaar wordt verworpen.

I. Achtste bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

30. In telbureau 3 heeft de voorzitter haar moeder meegebracht. In het telbureau zijn van stembureau 11 maar 351 stembiljetten aangekomen, terwijl er 353 gebruikt zijn blijkens het proces-verbaal, de aanstiplijsten en formulieren van stembureau 11. Bij de telling bleken er bij de 351 stembiljetten vijftig niet-gebruikte te zitten, terwijl die in een aparte enveloppe dienden te worden gestopt.

Beoordeling

31. Het wordt niet beweerd dat de moeder van de voorzitter van telbureau 3 aan de telverrichtingen zou hebben deelgenomen. Alleszins is hierover, of zelfs maar over de aanwezigheid van de moeder, geen opmerking te vinden in het proces-verbaal van het telbureau.

32. Wel blijkt uit het proces-verbaal dat het telbureau 350 stembiljetten heeft geteld in de stembus van stembureau 11, terwijl er volgens het proces-verbaal van dat stembureau 352 stembiljetten gebruikt werden

en in de stembus werden gevonden. Er zijn dus, zoals in het proces-verbaal van het telbureau vermeld, met betrekking tot stembureau 11 “2 stembiljetten te kort”.

33. Dat er bij de telling van de betrokken stembiljetten vijftig niet-gebruikte stembiljetten zouden hebben gezeten, blijkt uit niets.

34. Het bezwaar maakt een onregelmatigheid aannemelijk wat ten hoogste twee stembiljetten betreft.

J. Negende bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

35. De stembiljetten, evenals de stembiljetten waarover een lid van het bureau of een getuige een opmerking heeft gemaakt, zijn na telling niet in afzonderlijk verzegelde enveloppen gestoken.

Beoordeling

36. Het bezwaar mist elementaire precisie. Er wordt niet verduidelijkt op welk telbureau of welke telbureaus het betrekking heeft.

Ook blijken niet “de foto’s als bijlagen (stukken ...)” bijgevoegd, waarnaar wordt verwezen.

Het bezwaar wordt verworpen.

K. Tiende bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

37. In telbureaus 1 en 6, en vermoedelijk ook in andere telbureaus, zijn stembiljetten ten onrechte ongeldig verklaard en zijn duidelijke kruisjes in de bolletjes als ongeldig beschouwd. T. D. verzocht de voorzitter van telbureau 1 om zijn bezwaar hierover in het proces-verbaal op te nemen, “maar dat werd geweigerd”. In telbureau 6 vroeg N. P. haar bezwaar ter zake te noteren, “maar het is niet duidelijk of dat is gebeurd”.

Beoordeling

38. Noch in het proces-verbaal van telbureau 1, noch in dat van telbureau 6 worden in het daartoe bestemde vak, of elders, “opmerkingen van de leden van het bureau en van de getuigen over de indeling van de stembiljetten” geformuleerd. In het proces-verbaal van telbureau 1 blijkt in het bewuste vak zelfs uitdrukkelijk aangegeven dat er “Geen opmerkingen” zijn.

De processen-verbaal zijn door de getuige T. D., respectievelijk N. P., zonder enig voorbehoud of vermelding van een “niet akkoord” ondertekend. De enkele en door niets gestaafde bewering naderhand, in het verzoekschrift, dat geweigerd zou zijn of nagelaten om hun bezwaar te akteren weegt daar niet tegen op. Getuigen zijn er juist om toe te zien op het wettige verloop van de kiesverrichtingen en om alle onregelmatigheden of verdachte feiten die zij vaststellen, in het proces-verbaal op te (doen) nemen.

39. Het bezwaar moet *a fortiori* worden verworpen wat de andere, niet nader genoemde, telbureaus betreft waarin alleen maar “vermoedelijk” onterecht stembiljetten ongeldig zijn verklaard. Vage en hypothetische bezwaren kunnen geen ongeldigverklaring van de verkiezing of een hertelling van de stemmen verantwoorden.

L. Elfde bezwaar

Uiteenzetting van verzoekers

40. Op de Facebookpagina van een Sp.a-kandidaat staat “een briefje met een aantal uitslagen van kandidaten van sp.a”; ze stemmen niet overeen met de officiële kiesresultaten. Dit is “indicatief voor de omstandigheden waarin de telverrichtingen in Zelzate op 14 oktober 2018 zijn verlopen”. Ook een e-mailbericht van J. A. aan eerste verzoeker is in dit verband veelzeggend.

Beoordeling

41. Het resultaat van de telverrichtingen zoals dat blijkt uit de behoorlijk opgestelde en ondertekende processen-verbaal van de telbureaus wordt niet in het gedrang gebracht door “een briefje” – van een overigens niet nader bepaalde kandidaat – dat van Facebook is geplukt en dat voor een aantal kandidaten andere resultaten vermeldt.

42. Hetzelfde geldt voor het e-mailbericht waarin de voorzitter van telbureau 5 aangeeft voorstander te zijn van een hertelling van de stemmen, niet omdat er in zijn telbureau iets misgelopen zou zijn, maar mogelijk wel in andere telbureaus waar er immers “soms slechts 1 of zelfs geen getuige aanwezig [was]” of waar de voorzitter tegenover de getuigen “misschien wel” onvoldoende assertief was. Het e-mailbericht is zuiver speculatief.

43. Het bezwaar wordt verworpen.

M. Conclusie

44. Uit al wat voorafgaat volgt dat er hoogstens sprake kan zijn van onregelmatigheden met betrekking tot negen stemmen (zie randnummers 9, 13, 21 en 34).

Dit is onvoldoende om een ongeldigverklaring of hertelling van de stemmen te wettigen.

BESLISSING

De Raad van State verwierpt de bezwaren van Frank Bruggeman en Nancy Wauters tegen de gemeenteraadsverkiezing van 14 oktober 2018 te Zelzate en verklaart deze verkiezing geldig.

Dit arrest is uitgesproken te Brussel, in openbare terechtzitting van veertien mei 2019, door de Raad van State, Xe kamer, samengesteld uit:

Johan Lust,	kamervoorzitter,
Jan Clement,	staatsraad,
Stephan De Taeye,	staatsraad,
bijgestaan door	
Frank Bontinck,	griffier.

De griffier

De voorzitter

Frank Bontinck

Johan Lust